

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.20.677/2019/8.

A tanács tagjai:

Böszörményiné dr. Kovács Katalin a tanács elnöke

Dr. Pataki Árpád előadó bíró

Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Muhi Erika ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Felek Tímea ügyvéd

A per tárgya:

Egyenlő bánásmód megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.749/2018/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Miskolci Törvényszék 10.P.22.249/2017/19.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 25.000 (huszonötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A meg nem fizetett 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes a..., valamint a ...jogutódjaként 2017. április 1-jén jött létre. A ... (a továbbiakban: a kórház) ... az országban a harmadik legnagyobb ágyszámmal rendelkező ilyen rendeltetésű intézmény. A kórház területi ellátási kötelezettsége közel 160 ... megyei településre terjed ki,

ezekben a helységeken nagyobb részt jelentős számban laknak hátrányos helyzetű, alacsony társadalmi státuszú szegénységben élő emberek, akik között jelentősen felülreprezentáltak a roma származásúak.

- [2] A Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal adatai szerint a megye kistérségeinek nagy részében a roma lakosság aránya meghaladja az országos átlag kétszeresét és számos olyan település található a megyében, ahol a roma lakosság aránya az országos átlag háromszorosát is meghaladja. A 2014-től 2020-ig irányadó nemzeti, társadalmi felzárkózási stratégia (a továbbiakban: Stratégia) rögzítette, hogy az Észak-magyarországi Régió, ahová a megye is tartozik, egyike az Európai Unió egyik legszegényebb, gazdaságilag legkevesbé fejlett régióinak.
- [3] Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 11. §-ának (5) bekezdése szerint a szülő nő joga, hogy az általa megjelölt nagykorú személy a vajúdas és a szülés alatt folyamatosan vele lehessen. Az alperesi kórház mindig is megkövetelte, hogy a szülő nő által megjelölt nagykorú személy (a kísérő) a vajúdas és a szülés során viseljen egy egyszer használatos higiénias védőöltözetet (a továbbiakban: zsilipruha). Ezt a kórház kezdetben ingyenesen biztosította a kísérők részére, majd 2014 előtt is azt a gyakorlatot alakította ki, hogy amennyiben a kísérők nem hoztak magukkal gyógyszerárban vásárolt zsilipruhát, azt a kórház 2-3.000 forint „alapítványi felajánlás” ellenében biztosította részükre, és a hozzájárulás a zsilipruhák beszerzését végző ... került. A zsilipruhát ténylegesen a szülésznők bocsátották a kísérők rendelkezésére, majd az „alapítványi felajánlás” átadását követően arról nyugtát állítottak ki. A zsilipruha nélkül nem lehetett bemenni a szülőszobába. Az alperesnél 2017. szeptember 1. óta hatályos, de ténylegesen csak 2018. január 1-jétől alkalmazott munkautasítás értelmében a kísérők már kifejezetten csak a szülészeti és nőgyógyászati osztályon vásárolt zsilipruhában lehetnek jelen a vajúdas és a szülés során, a zsilipruha ára 2.500 forint.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes közvetlen hátrányos megkülönböztetés útján megsértette a kórház szülészeti és nőgyógyászati osztályán szülő nők egyenlő bánásmódhoz való jogát azzal, hogy a zsilipruha nélkül érkező kísérők részére csak a korábban 3.000 forint, később pedig 5.000 forint alapítványi hozzájárulás ellenében biztosított zsilipruhát. A felperes kérte, annak megállapítását is, hogy az alperes ezen intézkedésével közvetett hátrányos megkülönböztetés útján megsértette a szülészeti és nőgyógyászati osztályán szülő roma nők egyenlő bánásmódhoz való jogát is. Kérte továbbá, hogy jogkövetkezményként a bíróság kötelezze az alperest a jogsértés abbahagyására, ennek keretében a zsilipruhák térítésmentes biztosítására. Kérte továbbá, hogy bíróság kötelezze az alperest 8.000.000 forint közérdekű bírság megfizetésére. A felperes a perindítási jogát az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (a továbbiakban: Ebktv.) 18. § (3) bekezdésére és 19. § (1) bekezdésére alapította.
- [5] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az Eütv. vonatkozó rendelkezése csak jogot biztosít arra, hogy a szülő nővel az általa megjelölt nagykorú személy a vajúdas és a szülés alatt folyamatosan vele lehessen, tehát nem feltétlen szabály az együtt szülés. Az alperes vitatta azt, hogy a hatályba lépett munkautasításig előfordult volna olyan eset, hogy egy szülő nővel a vajúdas és szülés alkalmával azért nem lehetett kísérő a szülőszobán, mert nem tudta megvásárolni a védőöltözetet. Az alperes szerint a munkautasítás hatálybalépését követően sem fordult elő olyan eset, hogy a szülő nővel azért ne lehessen bent kísérő a szülőszobán, mert nem hozott védőöltözetet, ugyanis ebben az esetben az alperes mindig biztosította a védőöltözetet, és a szülésznők a védőöltözet átadásával ténylegesen olyan tájékoztatást adtak, hogy alapítványi támogatást elfogad az intézmény, de ez nem volt feltétele a védőöltözet átadásának. Az alperes előadta, hogy az alapítványi felajánlások összege 1.000 és 5.000 forint között volt, erről minden

esetben nyugta készült. Hivatkozott az alperes arra is, hogy az egyenlő bánásmód megsértésére azért sem kerülhetett sor, mert hátrányos megkülönböztetést senkivel szemben nem alkalmaztak, ugyanazokat a követelményeket és feltételt szabták minden szülő nővel, illetve kísérővel szemben, függetlenül azok vagyoni helyzetére vagy nemzetiségi csoporthoz tartozásukra.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes és jogelődje, a ... azon magatartásával, hogy a szülészeti és nőgyógyászati osztályon a szülő nő kísérőjének „alapítványi hozzájárulás” megfizetése ellenében biztosította azt a védőöltözetet (ún. zsilipruha), amelyet a szülőszobában viselni kell - amennyiben ilyen védőöltözetet nem hozott a kísérő magával - megsértette az osztályon ellátott szülő nők egyenlő bánásmódhoz való személyiségi jogát. Megállapította továbbá, hogy ugyanitt ezen magatartásával közvetett módon megsértette a szülészeti és nőgyógyászati osztályon ellátott roma nemzetiséghez tartozó nők egyenlő bánásmódhoz való személyiségi jogát.
- [7] Az elsőfokú bíróság jogkövetkezményként az alperest a jogsértés abbahagyására kötelezte és eltiltotta attól, hogy a szülészeti és nőgyógyászati osztályon térítés ellenében biztosítsa a szülő nő kísérőjének azt a védőöltözetet, amelyet a szülőszobában viselni kell. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 nap alatt 5.000.000 forint közérdekű bírságot. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.
- [8] Ítéletének indokolásában kifejtette, hogy a felperesnek az Ebktv. alapján csupán valószínűsítienie kellett azon tényállítása valóságát, hogy az alperes és egyik jogelődje a kórház szülészeti és nőgyógyászati osztályán szülő nőkkel szemben a vagyoni helyzetükre, származásukra és az anyaságukra mint védett tulajdonságaikra tekintettel közvetlen, a roma nemzetiséghez tartozó szülő nőkkel szemben pedig közvetett hátrányos megkülönböztetést alkalmazott. Az elsőfokú bíróság szerint ehhez elegendő volt a felperes által a keresetlevélhez csatolt, 2003-ban készült internetes cikk, valamint a ... által készített kérdőívek, amelyek az adott kérdésre is vonatkoztak. Rögzítette az elsőfokú bíróság azt is, hogy az alperes önmagában nem tette vitássá a ... megyében élő emberek vagyoni helyzetére, valamint a megye roma lakosságának arányára vonatkozó adatokat. Az elsőfokú bíróság szerint a tanúként a felperes indítványára kihallgatott ... és ... igazolták azt a tényt, hogy az alperes csak térítés ellenében adott zsilipruhát a védőöltözet nélkül érkezőknek.
- [9] Az elsőfokú bíróság szerint az alperes az ezzel szemben álló bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni. Rögzítette azt is, hogy az Eütv. 11. § (5) bekezdése alapján a szülő nőnek kívánságára a szülés során biztosítani kell a kísérő jelenlétét. Az elsőfokú bíróság értékelte ..., ... és ... tanúvallomásait is, amelyek szerint, hogy 2017. szeptember 1-ig térítésmentesen biztosították a zsilipruhát az enélkül érkezett kísérőknek, és tájékoztatták a szülésznőket a kísérőket az „alapítványi hozzájárulás” lehetőségéről. Az elsőfokú bíróság megállapította: az alperes azt nem tudta bizonyítani, hogy a tájékoztatást a kísérők miként értelmezték és nem bizonyította azt, hogy a kísérők adott esetben „alapítványi hozzájárulás” nélkül is kaphattak-e zsilipruhát, és részt vehettek-e a szűrésen. Az elsőfokú bíróság szerint ugyanis ebben a körben olyan személyek tanúkénti kihallgatására lett volna szükség, akik kísérőként valóban így jutottak be a szülőszobára, de ilyen tanúk meghallgatására az alperes nem tett indítványt.
- [10] Mindebből az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az alperes az anyaságra és a terhességre mint védett tulajdonságra tekintettel hátrányos megkülönböztetést alkalmazott a szülő nőkkel szemben, hiszen ugyanúgy kezelte őket, mint bármely más, a kórházban ellátott beteget. A szülés azonban egy élettani folyamat, nem pedig egy patológikus esemény, ezért garantálja a jogalkotó azt, hogy a vajúdnő mellett az általa megjelölt nagykorú személy is folyamatosan jelen lehessen, miközben ez a lehetőség más betegeknél nem biztosítható. Miután azonban az alperes ugyanúgy kezelte a szülő nőket, mint a többi beteget, figyelmen kívül hagyta a jogszabályban biztosított jogot, így megsértette az egyenlő bánásmód követelményét. Az elsőfokú bíróság érvelése

szerint közvetett hátrányos megkülönböztetést valósított meg, az alperes ugyanezen intézkedéssel a roma nemzetiségű szülő nőkkal szemben, mivel korlátozta a kísérő jelenlétéhez fűződő jogokat. A keresetlevél mellékleteit képező nemzeti társadalmi felzárkózási stratégia alapján megállapíthatónak találta, hogy az alperes által nem vitatott és egyébként is köztudomású tény, hogy ... megyében nagy számban laknak romák, akik meghatározó részben mély szegénységben élő társadalmi csoport részesei, így nem engedhetik meg maguknak a zsilipruha megvásárlását. Ebből következően, ha az alperes a kísérő jelenlétéhez megkövetelte a zsilipruha megvételét a mélyszegénységben élő társadalmi csoporton belül, lényegesen nagyobb arányban hozta hátrányosabb helyzetbe a roma nőket, ezen társadalmi csoporton belül ugyanis a romák felülreprezentáltak.

- [11] Mindezekre figyelemmel a jogsértés tényét az elsőfokú bíróság megállapította, kötelezte az alperest a jogsértés abbahagyására, eltiltotta attól az alperest, hogy térítés ellenében biztosítsa a kísérőknek a védőöltözetet. Az elsőfokú bíróság alaposnak találta a közérdekű bírság iránti kérelmet is, a kórház által előidézett jogellenes állapot ugyanis értékelése szerint évek óta fennáll és kifejezetten fontos társadalmi érdek fűződik az egészségügyi törvény vonatkozó rendelkezésének végrehajtásához. A közérdekű bírság mértékét az elsőfokú bíróság mérlegeléssel 5.000.000 forintban határozta meg és a kereseti kérelmet ezt meghaladóan elutasította.
- [12] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Másodlagosan annyiban kérte megváltoztatni az elsőfokú ítéletet, hogy a másodfokú bíróság mellőzze a zsilipruha ellenértékének követelésétől való eltiltást. Külön kérelmet terjesztett elő a közérdekű bírság összegének 1.000.000 forintra történő leszállítása érdekében. Az alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokaira figyelemmel.
- [13] A másodfokú bíróság az ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét a keresetnek teljes egészében helyt adó ítéletnek tekintette, és azt részben megváltoztatta, mellőzte a kereset részbeni elutasítására vonatkozó rendelkezést, valamint az alperes által fizetendő közérdekű bírságot 2.000.000 forintra, az alperes által a felperesnek fizetendő elsőfokú perköltséget 75.000 forintra, az állam által viselt elsőfokú illetéket pedig 36.000 forintra leszállította. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 5.000 forint másodfokú perköltséget. A meg nem fizetett 48.000 forint fellebbezési illetékről úgy rendelkezett, hogy azt az állam viseli.
- [14] A jogerős ítélet megállapította, hogy az elsőfokú bíróság valójában a keresetnek teljes egészében helyt adott, ugyanis a közérdekű bírság kiszabására irányuló kérelem nem része a kereseti kérelemnek, olyan járulékos következmény, amelyet a bíróság a fél bírságra irányuló indítványától függetlenül hivatalból is kiszabhat. Ebből következően az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság a felperes által indítványozott összegnél alacsonyabb bírságot szabott ki, nem jelenti a kereset részbeni elutasítását. A jogerős ítélet rögzítette, hogy nem volt ok az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére, mert az elsőfokú bíróság nem sértette meg a kioktatási kötelezettségét, a 8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán foglaltak szerint kellő időben és terjedelemben tájékoztatta a feleket a bizonyítandó tényekről, a bizonyítási kötelezettségről és a bizonyítási teherről.
- [15] Az ítélet tábla a közvetlen diszkrimináció tekintetében kifejtette, hogy a jogszabály által előírt valószínűsítési kötelezettségének a felperes eleget tett. A kifejtett álláspont szerint nem volt vitás, hogy a kórházban szülő nőkkal szemben elkövetett hátrányos megkülönböztetés esetén a terhesség védett tulajdonságnak minősül. A másodfokú bíróság szerint nem csupán valószínűsítette, hanem kifejezetten bizonyította is a felperes azt, hogy az alperes és a keresettel érintett jogelődje a kórházban szülő nőket ezen védett tulajdonságuk miatt egy velük összehasonlítható helyzetben lévő, de e védett tulajdonsággal nem rendelkező másik csoporthoz képest kedvezőtlenebb elbánásban részesítette. Kifejtett jogi álláspontja szerint a kórház a jogsértés időpontjában nem csak a nála szülő nőket, hanem olyan személyeket is ellátott, aki nem szülés, hanem betegség folytán kerültek kórházba. Bár ők nem rendelkeztek a keresettel érintett védett tulajdonsággal (terhesség), mégis összehasonlítható helyzetben voltak a kórházban szülő nőkkel, méghozzá egyértelműen azért, mert

ugyanazon egészségügyi intézményben kaptak egészségügyi ellátást.

- [16] A másodfokú bíróság megállapította, hogy nem volt vitatott az a helyzet, hogy a kórház a szülő nők kivételével az ott kezelt többi személy részére, anélkül biztosította az Eütv.-ben rögzített jogokat, hogy annak fejében bármiféle ellenértéket vagy felajánlást kért vagy fogadott volna el. A másodfokú bíróság kifejtette azon álláspontját, hogy az Eütv.-ben foglalt betegjogok biztosítása valamennyi egészségügyi szolgáltatónak, így az alperesnek is kötelessége, és az ehhez szükséges tárgyi feltételeket is az egészségügyi szolgáltatónak kell biztosítania, azért ellenértéket vagy felajánlást nem kérhetnek és nem is fogadhatnak el a társadalombiztosítás alapján nyújtott egészségügyi szolgáltatások esetében. Példaként a másodfokú bíróság azt hozta fel, hogy a zárójelentés elkészítéséért sem ellenérték, sem felajánlás nem követelhető és nem is fogadható el. Ilyen gyakorlatot az alperes sem folytat.
- [17] Az ítélet tábla érvelése szerint az Eütv. 11. § (5) bekezdésében biztosított lehetőség is betegjog, annak minősül tehát a szülő nők azon jogosultsága, hogy az általuk megjelölt nagykorú személy a vajúadás és a szülés során folyamatosan velük lehessen. Nem vitatottan a kórház feladata és kötelezettsége a megfelelő higiénias körülmények biztosítása, így a zsilipruha viselésének előírása önmagában nem jogsértő. A jogerős ítélet szerint ezen betegjog tárgyi feltételeinek ingyenes biztosítása az egészségügyi intézmény, az alperes kötelezettsége. Ebből következően a zsilipruhát az alperesnek ingyenesen kell biztosítania a kísérő részére.
- [18] A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat abban a körben, hogy az alperes a 2017. szeptember 1-jén kelt és 2018. január 1-je után hatályos munkautasítás előtt sem úgy járt el, ahogy az az ingyenesség követelményéből következett volna. A jogerős ítélet is úgy értékelte az alperes által meghallgatni kért tanúk vallomását, hogy bár kezdetben ingyenesen biztosította a zsilipruhát a kórház, ezzel a gyakorlatával az együttlés elterjedésével párhuzamosan felhagyott és bevezette azt a „tájékoztatási gyakorlatot”, hogy a kísérőket a szülésznők a zsilipruha átadásakor tájékoztatták arról, hogy „alapítványi hozzájárulásokat” elfogadnak ennek fejében. A jogerős ítélet szerint a tájékoztatás körülményeiből és tartalmából egyértelműen megállapítható volt, hogy a szülő nők és kísérőik által fizetett pénzösszeg az elnevezéstől függetlenül a zsilipruha ellenértéke volt, amelyet a felperes által meghallgatni kért tanúk vallomása is megerősített. A jogerős ítélet állásfoglalása szerint már az ellenérték kérése is diszkriminatív minősül. A jogerős ítélet is rögzítette, hogy az alperes nem kérte olyan tanúk meghallgatását, akik azt tudták volna közvetlenül igazolni, hogy „alapítványi hozzájárulás” nélkül is kaptak volna a kísérők zsilipruhát.
- [19] A jogerős ítélet indokolása szerint helytálló az elsőfokú bíróság által elfoglalt álláspont a követett diszkrimináció vonatkozásában is (Ebktv. 9. §). A másodfokú bíróság szerint a felperes ebben az esetben is eleget tett valószínűsítési kötelezettségének, igazolta a jogsértéssel érintett csoport jogsértéskor fennálló védett tulajdonságát és azt is, hogy egy csoportot egy másik védett tulajdonsággal nem rendelkező, de vele összehasonlítható helyzetben lévő csoporthoz képest hátrány érte, vagy ennek közvetlen veszélye fenyeget, továbbá a védett tulajdonság és a hátrány között van okozati összefüggés. Az ítélet tábla érvelése szerint érdemben nem vitatható, hogy a nemzetiséghez tartozás védett tulajdonság, márpedig a felperes ebbe a körbe tartozók, a roma nemzetiségű nők nevében lépett fel. Roma szülő nőkkel kapcsolatban az összehasonlítható másik csoportot a kórházban szülő nem roma nők csoportja jelentette. A lefolytatott bizonyítás alapján kétségtelennek találta, hogy az alperes a kórházban szülő, roma nőktől és nem roma nőktől is kért „alapítványi hozzájárulást”, ez azonban a kórházban szülő roma nőket az ott szülő többi nőhöz képest lényegesen nagyobb arányban hozta hátrányosabb helyzetbe a roma nők anyagi helyzete, körülményei miatt. A Stratégia adatai szerint megállapíthatónak találta, hogy a kórház ellátási területéhez számos olyan település tartozik, ahol az országos átlagot jóval meghaladó arányú roma lakosság él, a romák pedig jelentős részben szegénységben és mélyszegénységben élnek. Ebből pedig következik, hogy az „alapítványi hozzájárulás” kérése számukra nagyobb arányban okozott

hátrányt, mert közöttük lényegesen nagyobb arányban voltak és vannak rosszabb anyagi, vagyoni és jövedelmi helyzetben, mint a kórházban szülő többi nő, így közöttük sokkal nagyobb arányban lehettek olyanok, akik a „hozzájárulást” nem tudták kifizetni, így sokkal nagyobb arányban eshettek el az Eütv. 11. § (5) bekezdésében deklarált jogok gyakorlásától, mint nem roma származású társaik. A jogerős ítélet szerint a hátrány tényleges elszenvedésének tényét a felperes indítványára kihallgatott tanúk vallomása alátámasztotta.

- [20] A másodfokú bíróság ebben a körben is úgy foglalt állást, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy minden olyan kísérőnek adott volna zsilipruhát térítésmentesen, akik az alapítványi hozzájárulást nem tudták kifizetni. Ilyen körülmények között megalapozottnak találta a közvetett hátrányos megkülönböztetés megállapítását is.
- [21] A jogsértések megállapítására figyelemmel az ítéletábra is alaposnak találta azt a rendelkezést, hogy az igényelt jogkövetkezményeket alkalmazni szükséges. Figyelemmel arra is, hogy 2018. január 1-jét követően az alperesnél deklaráltnak 2.500 forintot kérnek a zsilipruháért. A jogerős ítélet erre is figyelemmel kötelezte az alperest a jogsértés abbahagyására, és eltiltotta az ellenérték követelésétől. A másodfokú bíróság szerint az a tény, hogy a megfelelő higiénias körülmények betartását az alperes megkövetelheti, nem jogosítja fel arra, hogy a zsilipruháért ellenérteket kérjen, az Eütv-ben rögzített jog gyakorlásához szükséges feltételeket nem háríthatja át a szülő nőkre és kísérőikre.
- [22] A másodfokú bíróság is úgy ítélte meg, hogy a konkrét esetben is fennállnak a közérdekű bírság kiszabásának feltételei. Kifejtette, hogy ez a jogintézmény nem a jogaiban megsértett fél kompenzálását szolgálja, hanem a társadalom rosszallásának kifejezésére szolgál, általános védekezésül a hasonló cselekményektől való visszatartás érdekében. Rámutatott, hogy a közérdekű bírság mértékét elsősorban a jogsértés súlya és a felróhatóság foka alapján kell meghatározni, de egyéb körülményeket is mérlegelni szükséges. Az ítéletábra az alperes magatartását felróhatónak minősítette és jelentős tárgyi súlyúnak tartotta, ezért álláspontja szerint a közérdekű bírság alkalmazásának valamennyi feltétele fennáll, ugyanakkor úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított mérték eltúlzott volt, ezért azt 2.000.000 forintra leszállította.
- [23] A perköltség vonatkozásában a jogerős ítélet az elsőfokú bírósággal szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a pertárgy értékébe a közérdekű bírság iránti indítvány nem számít bele, így az adott esetben az általános pertárgy értéket kell alkalmazni és ehhez igazodik az illeték mértéke, valamint a megítélhető perköltség összege is, így az elsőfokú perköltség összegét és az állam terhén maradó illeték nagyságát is mérsékelte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [24] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset teljes elutasítását. Másodlagosan a jogerős ítélet részbeni hatályon kívül helyezését kérte azzal, hogy a további jogsértéstől való eltiltásra vonatkozó kereseti kérelmet utasítsa el a Kúria.
- [25] A felülvizsgálati kérelem szerint tévesen értékelte a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat és a mérlegelése sem volt megfelelő. Fenntartotta, hogy az elsőfokú bíróság nem teljesítette tájékoztatási kötelezettségét megfelelően, ezért a jogerős ítélet a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 3. § (3) bekezdésébe ütközik. Az alperes jogi álláspontja szerint sem a közvetlen, sem a közvetett hátrányos megkülönböztetés bekövetkezését a felperes nem valószínűsítette megfelelően, egy internetes cikk léte, illetve egy alapítvány 10 darab anonim választ tartalmazó kérdőívei ehhez nem elegendők.
- [26] Az alperes szerint az Eütv. 11. § (5) bekezdésének megfelelő értelmezése mellett az együtt szülés lehetősége nem kötelező, a kapcsolattartás higiénias okból alappal korlátozható, vagyis szükséges a védőöltözet alkalmazása. Az alperes előadta, hogy 2018. január 1-jét megelőzően a kórház alapítványán keresztül biztosította a zsilipruhát mindazoknak, akiknek nem volt ilyen ruhájuk és ez

térítésmentesen történt. Álláspontja szerint ezt az általa meghallgatni kért három tanú egyértelműen igazolta. Az alperes felülvizsgálati álláspontja szerint nincs konkrét bizonyíték a kötelező fizetésre, illetve csak az nyert okszerűen igazolást, hogy a védőruha kötelező volt. Az alperes értékelése szerint nem foghat helyt az az érvelés, hogy a védőruha költségeit egyéb szolgáltatás, így például a zárójelentés kiadásának kötelezettségével vessék össze. Utalt arra is az alperes, hogy a szülő nők vagyoni helyzetét, de származását sem vizsgálhatja, a vagyoni helyzet nem minősül köztudomású ténynek.

- [27] A további jogsértéstől való eltiltásra vonatkozó rendelkezést azzal is támadta az alperes, hogy a jelenben már belső szabályzat alapján jár el, ez megteremti a zsilipruha ellenértékének kikötésének alapját. Ennek az összegnek az előírása pedig mindenféle megkülönböztetés nélkül történt.
- [28] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Előadta, hogy hatályon kívül helyezésre nincs ok, mert az alperes a szükséges kioktatást megkapta, végig jogi képviselővel járt el, és a tájékoztatás nem lehet olyan mélységű, olyan részletességű, hogy konkrét személyeket nevezzen meg abban a körben, hogy kit kell vagy lehet tanúként meghallgatni egy konkrét kérdésben. A 2013. évi internetes cikk bizonyító ereje kapcsán előadta a felperes, hogy azzal szemben az alperes vagy jogelődje helyreigazítást vagy egyéb jogi elégtételt nem kért. A kérdőívekkel kapcsolatban hivatkozott arra, hogy egyáltalán nem kizárt a statisztikai adatokkal történő valószínűsítés, annak alátámasztására, hogy a zsilipruha szolgáltatásáért az alperes pénzt kért. A felperes álláspontja szerint mindez sérti a szülő nők önrendelkezési jogát. A felperes álláspontja szerint mindezt az általuk meghallgatni kért tanúk vallomása is megerősítette. A felperes szerint nem csupán valószínűsítési kötelezettségének tudott eleget tenni, hanem tényszerűen bizonyította is állításai valóságát. A felperes álláspontja az volt, hogy az alperesi intézményben pontosan tisztában voltak a roma nemzetiségű nők arányaival és általános anyagi helyzetükkel.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [29] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét az abban megjelölt okokból nem találta alaposnak.
- [30] A Pp. 275. § (2) bekezdése értelmében a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. A Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében felülvizsgálati kérelmet az arra jogosultak kizárólag jogszabálysértésre hivatkozással terjeszthetnek elő. A Pp. 272. § (2) bekezdése megköveteli azt is, hogy a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni - az egyebek mellett - a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett azt, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Az 1/2016. (II.15.) PK vélemény rögzíti, hogy a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Kiemeli azt is, hogy ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt pedig a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontot kifejti, vagyis a jogszabálysértésre való hivatkozása indokát is ismerteti. Mindezekre figyelemmel a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelemben tételesen megjelölt és jogi állásponttal alátámasztott jogszabálysértést vizsgálhatja. A jelen esetben a felülvizsgálati kérelmet benyújtó alperes a Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését állítva a másodfokú bíróság mérlegelő tevékenységét támadta, a bizonyítékok mérlegelését kifogásolta, illetve állította, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 3. § (3) bekezdés szerinti kioktatási kötelezettségének. Az alperes arra hivatkozott, hogy a felperes nem tett eleget az Ebktv. szerinti valószínűsítési kötelezettségének és ezt az eljáró bíróságok a bizonyítékokat helytelenül mérlegelték. A felülvizsgálati kérelem megjelölte ugyan megsértett jogszabályként a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 76. §-át, illetve a 84. § (1) és (2) bekezdését, de érdemi indokolást nem tartalmazott abban a körben, hogy a közérdekű bírság kiszabását és annak mértékét a jogalap

hiányán felül miért kifogásolja. Ugyancsak nem tartalmaz érdemi előadást a felülvizsgálati kérelem abban a körben, hogy a jogerős ítélet mennyiben sérti az Ebktv. rendelkezéseit, így a Kúria érdemben ezt sem vizsgálhatta.

- [31] A Pp. 206. § (1) bekezdése értelmében a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. A 163. § (1) bekezdése szerint a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tények megállapítása végett bizonyítást rendel el. A (2) bekezdés szerint a bíróság az ellenfél beismerése, mindkét fél egyező vagy egyik félnek az ellenfél által bírói felhívás ellenére kétségbe nem vont előadása folytán valónak fogadhat el tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merült fel. A (3) bekezdés szerint az általa köztudomásúnak ismert tényeket a bíróság valónak fogadhatja el, ugyanez áll azokra a tényekre is, amelyekről a bíróságnak hivatalos tudomása van. Ezeket a tényeket a bíróság akkor is figyelembe veszi, ha azokat a felek nem hozták fel, köteles azonban a feleket e tényekre a tárgyaláson figyelmeztetni. A Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valónak fogadja el.
- [32] Az egyenlő bánásmód megsértésével kapcsolatos perekben speciális bizonyítási szabályok érvényesülnek, az Ebktv. 19. § (1) és (2) bekezdése alapján. Az (1) bekezdés szerint az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt indított eljárásokban a jogsérelmet szenvedett félnek vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosultnak kell valószínűsítienie, hogy a jogsérelmet szenvedő személyt vagy csoportot hátrány érte, vagy - közérdekű igényérvényesítés esetén - ennek közvetlen veszélye fenyeget (a) pont) és a jogsérelmet szenvedő személy vagy csoport a jogsértéskor - ténylegesen vagy az eljárás alá vont személy feltételezése szerint - rendelkezett 8. §-ban meghatározott valamely tulajdonsággal. A (2) bekezdés értelmében az (1) bekezdésében foglaltak valószínűsítése esetén a másik félnek (jelen esetben az alperesnek) kell azt bizonyítania, hogy a jogsérelmet szenvedett fél, vagy a közérdekű igényérvényesítésre jogosult által valószínűsített körülmények nem álltak fenn (a) pont), vagy az egyenlő bánásmód követelményét megtartotta, illetve az adott jogviszony tekintetében nem volt köteles megtartani (b) pont). A közvetlen hátrányos megkülönböztetés típusait az Ebktv. 8. §-a tartalmazza, ezek közé tartozik, a 8. § 1) pontja, amely szerint közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek minősül az olyan rendelkezés, amelynek eredményeként egy személy vagy csoport valós vagy vélt anyasága (terhessége) miatt részesül kedvezőtlenebb bánásmódban, mint amelyben már összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport részesül, részesült vagy részesülne. A 9. § értelmében közvetett hátrányos megkülönböztetésnek minősül az a közvetlen hátrányos megkülönböztetésnek nem minősülő, látszólag az egyenlő bánásmód követelményének megfelelő rendelkezés, amely a 8. §-ban meghatározott tulajdonságokkal rendelkező egyes személyeket, vagy csoportokat lényegesen nagyobb arányban hátrányosabb helyzetbe hoz, mint amelyben más összehasonlítható helyzetben lévő személy vagy csoport volt, van vagy lenne. A Kúria szerint a felülvizsgálati kérelem az Ebktv. 8., illetve 9. §-a tekintetében sem tartalmaz igazából érdemi érvelést, hanem a bizonyítékok mérlegelésére helyezi a hangsúlyt.
- [33] A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A 76. § értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen az egyenlő bánásmód követelményének megsértése. A személyiségi jogsértés megsértésének lehetséges szankcióit pedig a 84. § (1) bekezdése tartalmazza.
- [34] A Kúria álláspontja szerint nincs helye a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésének azon okból, hogy a bíróság ne tett volna eleget a kioktatási kötelezettségének. Egyetértett a másodfokú bírósággal a ugyanis a Kúria abban, hogy az elsőfokú bíróság a 8. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvben a szükséges és egyben elégséges mértékű bizonyítási tájékoztatást megadta (2. oldal utolsó három bekezdése és a 3. oldal első két bekezdése). Ennél részletesebb tájékoztatásra az adott esetben nem volt szükség. Konkrét bizonyítási eszközöket vagy konkrét tanúk személyét

ugyanis a bíróság nem köteles megjelölni, és az alperes a felhívásnak megfelelően bizonyítást is ajánlott fel, amelyet a bíróság a tanúk esetében fogatosított is.

- [35] A felülvizsgálati kérelem II. és III. pontjában az alperes egyértelműen a bizonyítékok mérlegelését támadta. A felülvizsgálati eljárásban ugyanakkor általánosan érvényesül a felülmérlegelés tilalma. Ez azt jelenti, hogy nincs helye a bizonyítékok ismételt értékelésének és egybevetésének. Ez alól kivételt csak az jelent, ha a korábbi mérlegelés kirívóan okszerűtlen, nyilvánvalóan iratellenes vagy ellentétes a véleményalkotás elemi szabályaival. A jelen esetben a Kúria ilyen körülményt nem észlelt. A jelen esetben a felperes a valószínűsítési kötelezettségének eleget tudott tenni az érdeemben nem cáfolt tartalmú 2013. évi internetes újságcikkkel, a ... által készített anonim kérdőívek tartalmával, illetve az általa állított két tanú tanúvallomásával. Kétségtelen, hogy az alperes munkatársai ezzel ellentétes tanúvallomásokat tettek és azt állították (...), hogy egyetlen esetben sem fordult elő az, hogy valaki azért ne tudott volna bemenni a szülőszobába kísérlőként, mert nem hozott magával zsilipruhát és a kórház alapítványának nem adott felajánlást. Megállapítható volt tehát, hogy ellentétes tanúnyilatkozatok álltak rendelkezésre, ugyanakkor az is nyilvánvaló, hogy az alperes munkatársai teljességgel érdektelen tanúnak nem voltak tekinthetők, így nem ellentétes a logika, a mérlegelés alapvető szabályaival az, hogy a bíróság a tényállást a felperesi valószínűsítés alapján állapította meg. Nem értett egyet a Kúria azzal az érveléssel sem, hogy a roma nemzetiséghez tartozó szülő nők esetében köztudomású tényként ne lenne értékelhető a kialakult anyagi és szociális helyzet nehézsége.
- [36] Mindezek alapján helytállóan került sor a közvetlen, illetve a közvetett hátrányos megkülönböztetés megállapítására, így az igényelt jogkövetkezmények is alkalmazhatóak voltak, az abbahagyása kötelezésre, illetve a további jogsértéstől való eltiltásra való kötelezés tekintetében is.
- [37] A korábbiak szerint a közérdekű bírsággal kapcsolatos részletes, illetve érdemi felülvizsgálati előadás hiányában a közérdekű bírság kiszabása akkor sem volt felülvizsgálható, ha a bírói gyakorlat szerint ezen jogintézmény alkalmazása meglehetősen idegen a polgári jog szankciórendszerétől, és az is kérdésesnek tekinthető, hogy kártérítés alkalmazásának hiányában a bírság kiszabása lehetséges-e vagy sem.
- [38] Mindezekre figyelemmel a felülvizsgálati kérelemben ténylegesen megjelölt okokból a jogerős ítélet megváltoztatására nem volt alap, ezért a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

- [39] 1959. évi IV. törvény (régi Ptk.) 75. § (1) bekezdése, 76. §, 84. § (1) bekezdés a)-b) pont, 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) 8. és 9. §-ai és 19. §, Pp. 206. § (1) bekezdése és 275. § (3) bekezdése

Záró rész

- [40] Az alperes a felülvizsgálati eljárásban pervesztes lett, ezért köteles megfizetni a felperes felülvizsgálati eljárási költségét, amely a felperesi jogi képviselőnek a 32/2003. (VIII.23.) IM rendelet 3.§. (1) és (2) bek. alapján megállapított mérlegeléssel meghatározott mértékű ügyvédi munkadíját jelenti. A meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket az alperes személyes illetékmentessége folytán az állami viseli a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján.
- [41] A Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmét a veszélyhelyzet ideje alatt érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedésekről szóló 74/2020. (III.31.) Korm. rendelet 29. § (2) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2020. május 20.

Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Pataki Árpád s.k. előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

S.K.

bíróági ügyintéző